

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?**a) végrendeletek**

A magyar jogrendszer a végrendeleteknek három alapvető fajtáját ismeri: közvégrendelet, írásbeli magánvégrendeletek, és (kivételes végrendeleti fajtaként) a szóbeli végrendelet (Polgári Törvénykönyv 7:13. §).

aa) Közvégrendeletet közjegyző előtt tenni. Közvégrendelet készítésekor a közjegyző az erre vonatkozó külön jogszabályokat (a közjegyzőkről szóló törvénynek a közjegyzői okiratokra vonatkozó szabályai) alkalmazza.

ab) Az írásbeli magánvégrendeletnek három altípusát ismeri a magyar jog:

- *sajátkezűleg írt végrendelet (holográf végrendelet):* ez a végrendelet alakilag akkor érvényes, ha azt a végrendelező elejétől végig maga írja és aláírja (Ptk. 7:17. § (1) bek. a) pont);

- *más által írt végrendelet (allográf végrendelet):* az ilyen végrendeletet a végrendelezőnek két tanú együttes jelenlétében kell aláírnia, vagy (ha azt már aláírta) az aláírást két tanú előtt, azok együttes jelenlétében a magáénak kell elismernie. A végrendeletet a tanúknak tanúi minőségük feltüntetésével kell aláírniuk. A géppel írt végrendeletet minden esetben allográfának minősül, még ha azt a végrendelező saját maga írta is (Ptk. 7:17. § (1) bek. b) pont).

- *közjegyzőnél letett magánvégrendelet:* Ilyen végrendelet esetén a végrendelet érvényességének alaki feltétele, hogy az (akár sajátkezűleg, akár más által írott) végrendeletet a végrendelező aláírja, majd azt közjegyzőnél személyesen, végrendeletként feltüntetve letétbe helyezze. A végrendelet akár zárt, akár nyílt iratként letétbe helyezhető a közjegyzőnél (Ptk. 7:17. § (1) bek. c) pont).

Az írásbeli magánvégrendeletek mindhárom altípusának további alaki érvényességi feltétele az, hogy a végrendelet *készítésének ideje* magából a végrendeleti okirattól kitudjon.

Az írásbeli magánvégrendeletek körében speciális szabályok vonatkoznak továbbá a *több különálló lapból* álló végrendeletre:

- Ha a végrendeletet a végrendelező sajátkezűleg írta, akkor a végrendelet minden lapját el kell látni folyamatos sorszámozással;

- Ha a végrendeletet más írta, akkor a lapok folyamatos sorszámozásán kívül az is érvényességi feltétel, hogy a végrendelező és a két tanú annak minden lapját aláírja (Ptk. 7:17. § (2) bek.)

Írásbeli végrendeletet *olyan nyelven* lehet tenni, amelyet a végrendelező ért, és

- amelyen írni tud (amennyiben sajátkezű végrendeletéről van szó; illetőleg

- amelyen olvasni tud (amennyiben más által írt végrendeletéről van szó).

Gyorsírással vagy a közönséges írástól eltérő egyéb jel- vagy számjegyírással nem lehet érvényesen végrendelet tenni (Ptk. 7:16. §).

ac) Szóbeli végrendeletet az tehet, aki életét fenyegető olyan rendkívüli helyzetben van, amely írásbeli végrendelet tételét nem teszi lehetővé (Ptk. 7:20. §).

A szóbeli végrendeletet két tanú együttes jelenlétében lehet tenni oly módon, hogy a végrendelező a tanúk által értett nyelven végakarátát egész terjedelmében szóban (jelnyelvet használó örökhagyó esetében jelnyelven) előadja, és kijelenti, hogy a szóbeli nyilatkozat az ő végrendelete (Ptk. 7:21. §). A szóbeli végrendelet kivételes végrendeleti mivoltát támasztja alá az a rendelkezés is, miszerint az ilyen végrendelet hatályát veszíti, ha az örökhagyó a szóbeli végrendelezés feltételül szolgáló helyzet megszűnése után megszakítás nélkül harminc napon át nehézség nélkül alkotott volna írásbeli végrendeletet (Ptk. 7:45. §)

b) speciális alaki szabályok a közös végrendeletre

A Polgári Törvénykönyv lehetővé teszi házastársak számára az életközösség fennállása alatt a közös végrendelet tételét (Ptk. 7:23. §).

Megjegyzendő, hogy a közös végrendelet tételére vonatkozó lehetőség a házastársak mellett megilleti a bejegyzett élettársakat is, figyelemmel a bejegyzett élettársi kapcsolatot szabályozó külön törvény (2009. évi XXIX. tv.) 3. §-ának (1) bekezdés 3. §-ára.

A közös végrendeletet a házastársak (bejegyzett élettársak) az alábbi formában tehetnek:

ba) közvégrendeleti formában (közjegyző közreműködésével);

bb) sajátkezűleg írt (holográf) írásbeli magánvégrendeleti formában: Ilyen esetben az okiratot az egyik végrendelező elejétől végig maga írja és aláírja, majd a másik végrendelező (ugyanabban az okiratban) sajátkezűleg írt nyilatkozatban kijelenti, hogy az okirat az ő végakarátát is magában foglalja, és e nyilatkozatát aláírja;

bc) más által írt (allográf) formában: Ebben az esetben a végrendelezőknek egymás jelenlétében és a két tanú együttes jelenlétében alá kell írniuk az okiratot, vagy (ha azt már aláírták) mindkettőjüknek – egymás jelenlétében és a két tanú együttes jelenlétében – külön nyilatkozniuk kell arról, hogy az okiraton szereplő aláírás a sajátja.

A közös végrendelet esetén is speciális szabályok irányadóak a *több különálló lapból* álló végrendelet alakiságára:

- Ha a végrendeletet az egyik végrendelező sajátkezűleg írta, akkor a végrendelet minden lapját el kell látni folyamatos sorszámozással, és minden lapját alá kell írnia a másik végrendelezőnek;

- Ha a végrendeletet más írta, akkor a lapok folyamatos sorszámozásán kívül az is érvényességi feltétel, hogy a két végrendelező és a két tanú annak minden lapját aláírja (Ptk. 7:23. § (3) bek.).

c) az öröklési szerződés

A magyar jogban öröklési szerződés az olyan szerződés, amelyben az egyik szerződő fél – az örökhagyó – a vele szerződő másik felet *tartás, életjáradék vagy gondozás ellenében* örökösévé nevezi (Ptk. 7:48. §).

Az öröklési szerződés így a magyar jogban minden esetben visszerthes szerződés. Az öröklési szerződésben az örökhagyó a vele szerződő felet akár teljes vagyona, akár annak egy részére, vagy akár csak meghatározott vagyontárgyakra is örökösévé nevezheti. Az ellenszolgáltatást képező tartás, életjáradék vagy gondozás vagy az örökhagyónak vagy a szerződésben esetlegesen meghatározott más személynek nyújtandó. Az öröklési szerződés csak az örökhagyó szerződéses nyilatkozata tekintetében minősül végintézkedésnek, a vele szerződő (részére tartást, életjáradékot vagy gondozást nyújtó) fél tekintetében nem.

Ami az öröklési szerződés *alaki érvényességi* kelleit illeti; az öröklési szerződésre az írásbeli végrendeletekre irányadó szabályokat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a szerződésnek akkor is a más által írt végrendelet alaki érvényességi feltételeinek kell megfelelnie, ha az valamelyik fél saját kézírásával készült (Ptk. 7:49. § (1) bekezdés). Ennek megfelelően az öröklési szerződés alakilag akkor érvényes

- ha azt közjegyző közokiratba foglalja (a közvégrendelethez hasonló módon), vagy

- annak készítése során ugyanúgy járnak el, mint a más által írt (allográf) végrendelet készítésénél (azaz két tanú közreműködik).

Az öröklési szerződés érvényességéhez szükség van a *törvényes képviselő hozzájárulására és a gyámhatóság jóváhagyására* abban az esetben, ha az öröklési szerződést örökgyóként megkötő fél

- a korlátozottan cselekvőképés kiskorú, vagy

olyan nagykorú, akinek cselekvőképessége a vagyoni jognyilatkozatai tekintetében részlegesen korlátozott (Ptk. 7:49. § (2) bekezdés).

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Nem. A végintézkedés érvényességének nem feltétele az, hogy azt bejegyezzék valamilyen hatósági nyilvántartásba. Mindazonáltal olyan esetekben, amikor a végintézkedés megtételénél közjegyző működik közre, a közjegyző hivatalból intézkedik aziránt, hogy a végintézkedés tételének ténye (illetve a végintézkedés visszavonása, módosítása illetve annak közjegyzőtől való visszavétele) bejegyzésre kerüljön a Végrendeletek Országos Nyilvántartásába (magyar nyelvű rövidítése: VONY). A VONY-ba ennek megfelelően bejegyzésre kerül az alábbi fajtájú végintézkedések tétele (illetve azok visszavonása, módosítása, közjegyzőtől való visszavétele):

- a közvégrendelet (azaz a közjegyző által közokiratba foglalt végrendelet);

- a közjegyzőnél letett magánvégrendelet;

- az öröklési szerződés (amennyiben azt közjegyző közokiratba foglalta);

- halál esetére szóló ajándékozás (amennyiben azt közjegyző közokiratba foglalta).

A bejegyzés bármely okból való elmaradása azonban nincs kihatással a végrendelet érvényességére.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelés?)

A Ptk. 7:10. §-a értelmében az örökgyó halála esetére vagyonáról vagy annak egy részéről végintézkedéssel szabadon rendelkezhet.

A végrendelet szabadsága ennek megfelelően az örökgyó teljes vagyonára kiterjed. A magyar jog ismeri ugyan az örökgyó bizonyos közeli hozzátartozóit (leszármazó, házastárs, szülő) megillető kötelelés jogintézményét, ám a kötelelés rész a magyar jogban egy *kötelmi jogi természetű* követelés, amelyet a jogosult az örökösrel szemben érvényesíthet. (Ezen igény elévülési ideje öt év.) A kötelelésre jogosult nem válik örökössé, azaz őt nem illeti meg dologi jogi (in rem) természetű részesedés a hagyatékban akkor sem, ha igényét – az örökösrel szemben – sikerrel érvényesíti.

Kötelelés címén a kötelelésre jogosultat annak harmada illeti meg, ami neki, mint törvényes örökösnek jutna. Ha a házastársat, mint törvényes örökös hasznélvezeti jog is megilleti, kötelelés e tekintetben a hasznélvezeti jognak olyan korlátozott mértéke, amely szükségleteit biztosítja, figyelembe véve az általa örökölt vagyontárgyakat.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Végintézkedés hiányában a törvényes öröklés szabályai határozzák meg az öröklés rendjét. Törvényes öröklés címén az örökgyó után a rokonok (leszármazók, és felmenő- illetve oldalági rokonok), továbbá a túlélő házastárs (illetve a bejegyzett élettárs) örököl, az alábbiakban vázlatosan bemutatásra kerülő szabályok szerint.

a) A rokonok öröklése

aa) A leszármazók öröklése (Ptk. 7:55. §)

A törvényes örökösök mindenképp az örökgyó gyermekei; több gyermek fejenként egyenlő részt örököl. A kiesett gyermek (vagy kiesett távolabbi leszármazó) helyén annak leszármazói örökölnek, a helyettesítés elvének megfelelően, azaz

- egymás között fejeként egyenlő részben;

- együttesen annyit, mint amennyi a kiesett felmenőjüket illette volna.

Annak meghatározásánál mindazonáltal, hogy az örökgyó leszármazói a hagyatékban milyen mértékben részesednek, figyelemmel kell lenni a leszármazókat terhelő ún. *osztályrabocsátási kötelezettségre* is (ld. az e) pontnál)

ab) A szülők és a szülők leszármazóinak („szülői parentéla”) öröklése (Ptk. 7:63. §)

Ha az örökgyó után nem maradtak leszármazók, és házastársa sem volt (vagy az nem örökölhét), az örökgyó szülei örökölnek, fejenként egyenlő részben. Az öröklésből kiesett szülő helyén ennek leszármazói örökölnek olyan módon, mint a gyermek helyén annak leszármazói (a helyettesítés elvének megfelelően). Ha a kiesett szülőnek leszármazója nincs (vagy az nem örökölhét), akkor egyedül a másik szülő vagy annak leszármazói örökölnek.

ac) A nagyszülők és a nagyszülők leszármazóinak („nagyszülői parentéla”) öröklése (Ptk. 7:63. §)

Ha az örökgyó után nem maradtak sem leszármazók, sem szülő vagy szülői leszármazó, és házastársa sem volt (vagy az nem örökölhét), akkor törvényes örökösök az örökgyó nagyszülői, fejenként egyenlő részben. Az öröklésből kiesett nagyszülő helyén ennek leszármazói örökölnek ugyanúgy, mint a kiesett szülő helyén ennek leszármazói (a helyettesítés elvének megfelelően).

Ha a kiesett nagyszülőnek leszármazója nincs (vagy az nem örökölhét), helyette nagyszülőpárja örököl, ha ő is kiesett, akkor annak leszármazója örököl. Ha valamelyik nagyszülőpár teljesen kiesett, és helyükön leszármazó nincs (vagy nem örökölhét), akkor az egész hagyatékot a másik nagyszülőpár vagy az ő leszármazójuk örököli.

ad) A dédszülők és a dédszülők leszármazóinak („dédszüli parentéla”) öröklése (Ptk. 7:65. §)

Abban az esetben, ha a nagyszülői parentéla tartozó örökösök sincsenek (vagy nem örökölhétnek), az örökgyó törvényes örökösei az örökgyó dédszüli, fejenként egyenlő részben. Az öröklésből kiesett dédszüli helyén ennek leszármazói örökölnek ugyanúgy, mint a kieső nagyszülő helyén ennek leszármazói (a helyettesítés elvének megfelelően).

Ha a kiesett dédszülinek leszármazója nincs (vagy az nem örökölhét), helyette dédszüli párja, ha ő is kiesett, akkor annak leszármazója örököl. Ha valamelyik dédszüli pár teljesen kiesett, és helyükön leszármazó nincs (vagy nem örökölhét), akkor az egész hagyatékot fejenként egyenlő részekben a többi dédszüli pár örököli.

ae) A távolabbi felmenők törvényes öröklése (Ptk. 7:66. §)

Ha az örökgyó után dédszüli és dédszüli leszármazó sincs (vagy az nem örökölhét), akkor törvényes örökösök – fejenként egyenlő részekben – az örökgyó távolabbi felmenői.

af) Az állam öröklése (Ptk. 7:74. §)

Más örökös hiányában az állam a törvényes örökös.

Az állam szükségképpen örökös, ami azt jelenti, hogy az örökség visszautasításának joga nem illeti meg. Egyebekben azonban az államot az egyéb örökösökkel azonos jogállás illeti meg; az állam öröklése tehát a magyar jogban polgári jogi – és nem közhatalmi – természetű jogszerzés.

b) A házastárs öröklése (Ptk. 7:58 – 7:62. §)

A túlélő házastárs törvényes öröklésének előfeltétele az, hogy az örökhagyóval *jogilag létező* házassági kötelékben álljon. Mindazonáltal a házassági kötelék pusztán fennállása nem elégséges feltétele a túlélő házastárs törvényes öröklésének. A Ptk. 7:62. §-a ui. különös kiesési okot nevesít a házastárssal szemben az *életközösség hiányának* esetére: eszerint nem örökölhét a túlélő házastárs, amennyiben az öröklés megnyílásakor a házastársak között életközösség nem állott fenn, és az eset körülményeiből nyilvánvaló, hogy az életközösség visszaállítására nem volt kilátás. Erre a kiesési okra az hivatkozhat, aki a kiesés folytán maga örökölné, vagy a végintézkedéssel reá rótt kötelezettségtől vagy más tehertől mentesülne.

Megjegyzendő, hogy a Polgári Törvénykönyvnek a házastárs öröklésére vonatkozó szabályait megfelelően alkalmazni kell az örökhagyó *bejegyzett élettársára* is; a bejegyzett élettársat tehát a házastárssal azonos öröklési jogállás illeti meg, figyelemmel a bejegyzett élettársi kapcsolatot szabályozó külön törvény (2009. évi XXIX. tv.) 3. §-ának (1) bekezdés 3. §-ára.

Szemben a bejegyzett élettárssal, nem biztosít a magyar jog törvényes öröklési jogot az ún. tényleges élettársnak (az olyan személynek, aki az örökhagyóval ténylegesen életközösségben élt, anélkül, hogy közöttük házassági vagy bejegyzett élettársi kapcsolat állt volna fent).

A házastárs törvényes öröklési jogállása aszerint alakul, hogy rajta kívül az örökhagyó után milyen más törvényes örökösök maradtak:

ba) Házastárs és leszármazók öröklése (Ptk. 7:58. §)

Abban az esetben, ha az örökhagyó után leszármazók és túlélő házastárs maradt, a túlélő házastársat az alábbi öröklési jogosultságok illetik meg:

- a holtig tartó haszonélvezeti jog azon a lakáson, amelyet az örökhagyóval közösen lakott, valamint az ahhoz tartozó berendezési és felszerelési tárgyakon; továbbá

- a hagyaték többi részéből ugyanakkora rész, mint amekkora az örökhagyó gyermekeit illeti meg (egy „gyermekrész”)

A házastárs bármikor kérheti az őt illető haszonélvezeti jog (jövőre nézve történő) megváltását (Ptk. 7:59. §). A megváltás esetében a házastársat a megváltásra kerülő vagyonból egy „gyermekrész” illeti meg, természetben vagy pénzben. A haszonélvezeti jog megváltására sor kerülhet már a hagyatéki eljárás során is. A haszonélvezeti jog megváltására az érdekeltek – a házastárs és a leszármazók – méltányos érdekeinek figyelembevételével kerülhet sor. Lehetőség van arra is, hogy a leszármazók és a házastárs a hagyatéki eljárás során az örökség megosztására irányuló megállapodásukban (az ún. osztályos egyezségben) eleve oly módon állapodjanak meg, miszerint a „gyermekrész” helyett a házastársat az egész hagyatékra kiterjedő haszonélvezeti jog illeti meg.

bb) Házastárs és szülő öröklése (Ptk. 7:60. §)

Amennyiben az örökhagyó után leszármazó nem maradt (vagy az nem örökölhét), és a házastárs mellett az örökhagyó után szülők maradtak, a túlélő házastársat az alábbi öröklési jogosultságok illetik meg:

- az a lakás, amelyet az örökhagyóval közösen lakott, valamint az ahhoz tartozó berendezési és felszerelési tárgyak (ebben az esetben nem csupán a vagyontárgyak haszonélvezete, hanem azok tulajdonjoga!); továbbá

- a hagyaték többi részének a fele. A hagyaték másik felének jogi sorsa az alábbiak szerint alakul:

- A hagyatéknek e részén az örökhagyó két szülője osztozik, egyenlő részben;

- Ha azonban az örökhagyónak az egyik szülője már kiesett, akkor a kiesett szülőre jutó részt az örökhagyó másik szülője és a túlélő házastárs örököli egyenlő részben.

bc) A házastárs egyedüli öröklése (Ptk. 7:61. §)

Abban az esetben, ha az örökhagyó után nem maradtak leszármazók, sem szülők (vagy nem örökölhétnek), a teljes hagyatékot a túlélő házastárs örököli. A túlélő házastárs törvényes öröklése tehát kizárja az örökhagyó szülei leszármazóinak (az örökhagyó testvéreinek), illetőleg a távolabbi felmenő vagy oldalági rokonoknak a törvényes öröklését.

c) Az örökbefogadás joghatásai a törvényes öröklés tekintetében

Az örökbefogadási jogviszony törvényes öröklési kapcsolatot hoz létre az örökbefogadott és az örökbefogadó szülő, valamint annak rokonai között. Mindemellett bizonyos esetekben az örökbefogadott és a vér szerinti rokonai közötti törvényes öröklési jogi kapcsolat is fennmarad:

ca) Az örökbefogadott törvényes öröklése

Az örökbefogadott – az örökbefogadási jogviszony fennállása alatt – a törvényes öröklés szempontjából az örökbefogadó szülő vér szerinti leszármazóival esik egy tekintet alá: mind az örökbefogadó szülő után, mind pedig annak rokonai után úgy örököli, mint az örökbefogadó szülő vér szerinti leszármazója. Az örökbefogadott egyúttal megtartja a törvényes öröklési jogát a saját vér szerinti rokonai után is, de csak abban az esetben, ha az örökbefogadás az örökbefogadottnak egyenesági felmenő rokona, testvére vagy egyenesági felmenő rokonának más leszármazója által történt. (Ptk. 7:72. §)

cb) Törvényes öröklés az örökbefogadott után

Az örökbefogadás öröklési jogi hatása „fordított irányban” is fennáll. Az örökbefogadott után az alábbi személyek jogosultak törvényes öröklésre:

- leszármazói és túlélő házastársa;

- leszármazó hiányában a házastársa és örökbefogadó szülője;

- leszármazó és túlélő házastárs hiányában az örökbefogadó szülő, és annak rokonai,

a törvényes öröklés szabályai szerint.

Az örökbefogadó szülő és annak rokonai törvényes öröklésének feltétele viszont, hogy az örökbefogadás az öröklés megnyílásáig fennálljon.

Abban az esetben azonban, ha az örökbefogadott után e felsorolt személyek nem örökölnék, akkor törvényes örökösök az örökbefogadottnak a vér szerinti rokonai azzal a feltétellel, hogy az örökbefogadás az örökbefogadottnak egyenesági felmenő rokona, testvére vagy egyenesági felmenő rokonának más leszármazója által történt (Ptk. 7:73. §).

d) Az „ági öröklés” – különös törvényes öröklési szabályok bizonyos vagyontárgyakra

A magyar jog egy sajátos intézménye az ún. „ági öröklés”. Az ági öröklés olyan *különös* törvényes öröklési szabályokat jelent, amelyek alapján az örökhagyó hagyatékához tartozó bizonyos vagyontárgyak (az ún. ági vagyon) törvényes öröklése az általános szabályoktól eltérően alakul.

Fontos megjegyezni, hogy az ági öröklés szabályainak alkalmazására csakis *leszármazók hiányában* kerülhet sor; amennyiben az örökhagyó után törvényes örökösöként leszármazók maradtak, akkor a törvényes öröklés általános szabályai irányadóak.

da) Az ági vagyonhoz tartozó vagyontárgyak köre (Ptk. 7:67. §)

Az ági vagyon egy bizonyos alvagyon képez az örökhagyó hagyatéki vagyonán belül. Ebbe az alvagyonba azok a vagyontárgyak tartoznak,

- amelyeket az örökhagyó valamelyik felmenőjétől szerzett, öröklés vagy ajándékozás útján; valamint

- amelyeket az örökhagyó a testvérétől vagy a testvérenek a leszármazójától öröklés vagy ajándékozás útján szerzett, feltéve, hogy a szóbanforgó vagyontárgyat a testvér vagy a testvér leszármazója maga is az örökhagyóval közös felmenőjétől szerezte, és pedig szintén öröklés vagy ajándékozás útján.

Bizonyos vagyontárgyakat mindazonáltal a törvény kiemel az ági vagyon köréből (az ún. „ági öröklésből kivont vagyon”); ld. a *dd)* pontnál.

A vagyontárgy ági jellegét (tehát azt, hogy az adott vagyontárgy az ági vagyonhoz tartozik) annak kell bizonyítania, aki ezen a címen azt örökölné.

db) Az ági vagyon törvényes öröklésének rendje (Ptk. 7:68. §)

Az ági vagyon örökösai (ún. ági örökösök) az örökhagyó szülei, (illetőleg a kiesett szülő leszármazói), az örökhagyó nagyszülői, valamint távolabbi felmenői.

Az ági vagyon öröklésére az alábbi szabályok irányadóak:

- A szülő öröklő azokat a vagyontárgyakat, amelyek róla vagy a felmenőjéről hárultak az örökhagyóra. Abban az esetben, ha a szülő kiesett, a helyén a leszármazói öröklőnek a törvényes öröklés általános szabályai szerint.

- Ha kiesett mind az ági vagyon öröklésére jogosult szülő, mind pedig annak leszármazója, akkor az ági vagyon örököse az örökhagyó nagyszülője;

- Ha az örökhagyó nagyszülője is kiesett, az ági vagyont az örökhagyó távolabbi felmenője örököli.

Abban az esetben, ha az örökhagyó után a felsorolt örökösök egyike sem maradt, akkor az ági öröklés szabályai nem kerülnek alkalmazásra: ebben az esetben az ági vagyonhoz tartozó vagyontárgy öröklésre a törvényes öröklés általános szabályai irányadóak.

dc) A túlélő házastárs haszonélvezeti joga az ági vagyonon (Ptk. 7:69. §)

A *db)* pontban meghatározott örökösök – az ági örökösök – örökölik meg az ági vagyontárgyak állagát, tulajdonjogát. Ezzel szemben holtig tartó haszonélvezeti jog illeti meg az örökhagyó túlélő házastársát az ági vagyonon.

E haszonélvezeti jog megváltását az alábbiak szerint lehet kérni:

- Akármelyik érdekelt – tehát akár a haszonélvezetre jogosult házastárs, akár az ági örökös – jogosult kérni a haszonélvezeti jog megváltását;

- Az örökhagyóval közösen lakott lakáson és hozzá tartozó berendezési és felszerelési tárgyakon fennálló haszonélvezeti jog megváltását ezzel szemben csak a házastárs kérheti.

A haszonélvezeti jog megváltása esetén a házastársat az ági vagyon egyharmada illeti meg.

dd) Az ági öröklésből kivont vagyon (Ptk. 7:70. §)

A *da)* pontban foglaltak ellenére nem tartoznak az ági vagyonhoz az alábbi vagyontárgyak:

- a szokásos mértékű ajándék tárgyai;

- az a vagyontárgy, amely az örökhagyó halálakor már nincs meg. Kiterjednek mindazonáltal az ági öröklés szabályai az ilyen vagyontárgy helyébe lépett vagy értékén vásárolt vagyontárgyra.

Abban az esetben, ha az örökhagyó után túlélő házastárs maradt, akkor nem lehet hivatkozni az ági öröklés szabályaira a szokásos mértékű berendezési és felszerelési tárgyak tekintetében.

e) Az osztályrabocsátási kötelezettség

Olyan esetben, ha az örökhagyó után leszármazók öröklőnek, ezek hagyatékából való részesedésének mértékét befolyásolja a leszármazók egymással szembeni ún. osztályrabocsátási kötelezettsége is. E kötelezettség lényege, hogy ha több leszármazó közösen örököl, mindegyik örökös köteles a hagyaték értékéhez hozzászámítani annak az *ingyenes adománynak* az értékét, amelyben őt az örökhagyó életében részesítette (Ptk. 7:56. §).

Az osztályrabocsátási kötelezettség főbb szabályai az alábbiak.

Az osztályrabocsátási kötelezettség alapján az örökös köteles az ingyenes adományokat annyiban köteles hozzászámítani a hagyatékhoz, amennyiben

- az örökhagyó az általa adott ingyenes juttatás hozzászámítását kikötötte, vagy

- a körülményekből arra lehet következtetni, hogy a juttatást a hozzászámítás kötelezettségével adta.

Nem terjed ki mindazonáltal az osztályrabocsátási kötelezettség az alábbi juttatásokra (Ptk. 7:56. § (3) bekezdés):

- a szokásos mértékű ingyenes adományra; továbbá

- a tartásra rászorult leszármazó részére nyújtott tartásra

még akkor sem, ha azt az örökhagyó kifejezetten kikötötte.

Az osztályrabocsátás foganatosítása az alábbi műveleteket foglalja magában (Ptk. 7:57. § (1) bekezdés)

- az örökösöknek hozzá kell számítaniuk a hagyaték értékéhez az örökhagyótól kapott ingyenes adományok értékét;

- az így kapott együttes értéket (ti. a hagyaték és a hozzászámított ingyenes adományok tiszta értékének összeszámításával nyert együttes értéket) a törvényes örökrészeknek megfelelően arányosan el kell osztani az örökösök között;

- az egyes örökösöknek jutó örökrészből le kell vonni az örökös által hozzászámított értéket (azaz általa az örökhagyótól kapott ingyenes adomány értékét).

Abban az esetben, ha az egyes örökösök által hozzászámított érték eléri vagy meghaladja az őt illető örökrészeknek az – osztályrabocsátás folytán „korrigált” – értékét, akkor az érintett örökös részét a felosztásra kerülő hagyatéki vagyonból kielégítettnek kell tekinteni, de a többletet visszatéríteni nem köteles (Ptk. 7:57. § (4) bekezdés).

A leszármazók osztályrabocsátási kötelezettsége abban esetekben áll fenn, ha

- törvényes öröklés érvényesül; vagy

a leszármazók végrendelet alapján örökölik a törvényes örökrészüket megfelelő hányadot (Ptk. 7:56. § (2) bekezdés).

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 öröklési ügyek

Az öröklési jogi eljárások Magyarországon a közjegyzők, illetve a bíróságok hatáskörébe tartoznak.

- Abban az esetben, ha az öröklésben érdekelték között vitás kérdések nincsenek, a hagyaték jogi sorsa rendszerint a közjegyző által lefolytatásra kerülő ún. hagyatéki eljárás során rendeződik (részletesebben ld. a 6. pontban). A közjegyző által lefolytatandó hagyatéki eljárás egy nemperes eljárás, amelynek során a közjegyző a bírósághoz hasonló funkciót gyakorol, és eljárásának eredményeként formális határozatot (ún. hagyatékátadó határozat) hoz.

- Abban az esetben azonban, ha az érdekelték között jogvita keletkezik, azt a közjegyző nem bírálhatja el; ilyen esetben bírósági eljárásra kerül sor.

Miután öröklési jogvitákra csak az esetek viszonylag kis részében kerül sor; Magyarországon az öröklési ügyek döntő többsége a közjegyző által lefolytatott hagyatéki eljárásban véglegesen rendeződik.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A magyar jog az *ipso iure* öröklés elvét követi, az örökösre már az örökhagyó halálának pillanatában átszáll az örökség, minden külön jogcselekmény nélkül. Az örökség *elfogadásáról* tehát a magyar jogban nem kell külön nyilatkozni.

Amennyiben az örökös nem kíván örökölni, nyilatkozhat az örökség *visszautasításáról*. A visszautasító nyilatkozatra a törvény nem szab különös alaki feltételeket; visszautasítás alakilag érvényes, ha azt akár szóban, akár írásban teszik meg.

Mindazonáltal, Magyarországon az öröklés rendje formális jogi eljárásban, az ún. hagyatéki eljárásban (ld. 6. pont) kerül tisztázásra, így a visszautasításról a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőnek tudomást kell szereznie ahhoz, hogy az a hagyatéki eljárásban figyelembevételre kerülhessen. A gyakorlatban a visszautasítást ezért vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző előtt teszik meg, vagy az írásban megtett visszautasítást hozzá juttatják el.

Amennyiben az örökös visszautasította az örökséget, e nyilatkozatának az örökhagyó halálának időpontjára visszamenőleges hatálya van: úgy kell tekinteni, mintha az örökség eleve nem is szállt volna rá.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az. 5.2. pontban az örökség *ipso iure* átszállásával, illetőleg annak visszautasításával kapcsolatban kifejtettek megfelelően irányadóak a dologi hagyományra (*legatum vindicationis*) is.

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Amint arra már utaltunk, a kötelesrész a magyar jogban kötelmi természetű igény, amely az örökösrel szemben érvényesíthető; az nem jelent dologi (in rem) részeselet a hagyatékából. Ennek megfelelően „a kötelesrész elfogadásáról avagy visszautasításáról” szóló nyilatkozatot a magyar jog nem ismer. Alapvetően az örökös és a kötelesrészre jogosult egymás közötti viszonyától függ az, hogy a kötelesrész iránti igény milyen úton kerül rendezésre:

- Amennyiben az örökös és a kötelesrészre jogosult között *konszenzus* van etekintetben (azaz az örökös elismeri a kötelesrész iránti igényt), akár a hagyatéki eljárásban is egyezséget köthetnek a kötelesrész iránti igény kielégítése tárgyában (pl. az örökös átruházhat valamely hagyatéki vagyontárgyat a kötelesrészre jogosultra a kötelesrész iránti igény kielégítéseképpen);

Ellenkező esetben a kötelesrészre jogosult bíróság előtt, az örökösrel szembeni perben érvényesítheti igényét.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A magyar jogban egy formális jogi eljárás – ún. hagyatéki eljárás – van intézményesítve. Ez az eljárás *hivatalból indul* (ex officio), és azt szolgálja, hogy az érdekelt személyek (örökösök, hagyományosok, kötelesrészre jogosultak, hagyatéki hitelezők, stb.) bevonásával lehetőleg egy eljárásba koncentráltan rendezésre kerüljön valamennyi, az örökléssel összefüggő jogkérdés.

Magyarországon a hagyatéki eljárás két szakaszra tagolódik. Első szakaszát az ún. *leltározási eljárás* képezi, amelyet közigazgatási hatóság (az illetékes helyi polgármesteri hivatal erre kijelölt ügyintézője; az ún. leltárelőadó) folytat le. Ezen eljárás voltaképpen a közjegyző eljárásának az előkészítését szolgálja; feladata, hogy tisztázza a hagyatéki ügy személyi és tárgyi körülményeit (így különösen az örökhagyó által hátrahagyott vagyontárgyakat, továbbá az öröklésben érdekelt személyek körét; tisztázza, hogy maradt-e az örökhagyó után végintézkedés). Mindezen körülményeket az ún. hagyatéki leltárban rögzítik, amelyet elkészülte után meg kell küldeni az illetékes közjegyzőnek.

Az eljárás második szakaszát a *közjegyző eljárása* képezi, amely a bírósági nemperes eljárások szabályai szerint kerül lefolytatásra. A közjegyző ezen eljárásban a bírósághoz hasonló feladatokat lát el, és eljárása során az állami közhatalmat gyakorolja.

Erre az eljárásra kötött *illetékességi szabályok* vonatkoznak: csak az a közjegyző járhat el, amelyik a jogszabályok alapján illetékességgel rendelkezik; a hagyatéki eljárásban tehát nincs arra lehetőség, hogy az érdekelt (pl. az örökösök) választásuk szerint forduljanak valamelyik közjegyzőhöz.

A közjegyző az eljárás során hivatalból vizsgálja mindazon tényeket, körülményeket, amelyek az öröklési rendet meghatározzák. A tényállás tisztázása érdekében rendszerint tárgyalást kell tartani, amelyre a közjegyző az érdekeltet megidéri. Amennyiben arra vonatkozó adat merült fel, hogy az örökhagyó végintézkedést hagyott hátra, a közjegyző hivatalból intézkedik annak beszerzése érdekében.

Magyarországon rendszerint a hagyatéki eljárás során, annak keretén belül kerül sor az ún. *hagyatéki osztályra*, azaz a hagyatéki vagyon megosztására az örökösök között. A hagyatéki osztály lényegében az örökösök között az öröklés folytán keletkezett tulajdonközösség megszüntetése. Erre rendszerint az érdekelt örökösök közötti egyezség – ún. *osztályos egyezség* – útján kerül sor. Amennyiben az örökösök ilyen osztályos egyezséget kötnek, akkor a közjegyző annak alapulvételével – annak megfelelő tartalommal – hozza meg a hagyatékátadó végzését.

A hagyatéki eljárás során egyezségkötésre kerülhet sor az örökösök illetőleg bizonyos más érdekelt között is: az örökösök ui. az öröklés folytán megszerzett vagyont – részben vagy egészben átruházhatják a hagyatéki hitelezőre vagy a kötelesrészre jogosultra, e személyek igényének kielégítéseképpen. Ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy a hagyatéki hitelezők igénye vagy a kötelesrészre jogosultak igénye a hagyatéki eljárás keretén belül, egyezséggel kerüljön rendezésre.

A hagyatéki eljárás eredményeképpen a közjegyző egy formális határozatot – ún. *hagyatékátadó végzést* – hoz meg. Ebben a végzésben a közjegyző jogi értelemben átadja az egyes hagyatéki vagyontárgyakat az örökösöknek (illetve a hagyományosoknak).

A közjegyző által meghozott hagyatékátadó végzéssel szemben az érdekelt *fellebbezéssel* élhetnek, amelyet az illetékes törvényszék bírál el. Fellebbezés hiányában a hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedik. A jogerőre emelkedett hagyatékátadó végzés közhitelesen igazolja az abban feltüntetett örökösnek (hagyományosnak) e minőségét. A közjegyző hivatalból intézkedik a jogerős hagyatékátadó végzésnek az ingatlan-nyilvántartást (vagy más vagyontárgyakra vonatkozó nyilvántartást) vezető hatósághoz történő megküldéséről.

Fontos megemlíteni, hogy amennyiben az érdekelt között jogvita keletkezik, a közjegyző azt a hagyatéki eljárásban nem bírálhatja el; a jogvita eldöntése kizárólag peres eljárásban, bírósági úton lehetséges.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

A Ptk. 7:1. §-a értelmében az ember halálával hagyaték mint egész száll át az örökösre. Ennek megfelelően a magyar jog az *ipso iure* öröklés elvét követi. Az örökös a törvény erejénél fogva, minden külön jogcselekmény (pl. elfogadó nyilatkozat) nélkül megszerzi a hagyatékot az örökhagyó halálának pillanatában; az ún. „nyugvó hagyaték” (hereditas iacens) intézményét a magyar jog nem ismeri. Több örökös esetében az örökösök örökrészeik arányában szerzik meg a hagyatékot az örökhagyó halálával; közöttük tehát egy osztatlan tulajdonközösség jön létre az örökhagyó halálának pillanatában.

A hagyománynak a magyar polgári jog két fajtáját ismeri, és pedig a dologi hagyományt (legatum vindicationis), illetve a kötelmi hagyományt (legatum damnationis).

A *dologi hagyomány* a hagyatékban meglévő valamely vagyontárgynak egy meghatározott kedvezményezett (a dologi hagyományos) részére végintézkedéssel történő juttatása az örökhagyó részéről. A dologi hagyomány a hagyatékából való közvetlen jogszerzést jelent, azaz a jogosult személy (hagyományos) a dologi hagyomány tárgyát szintén az örökhagyó halálának pillanatában, ipso iure szerzi meg.

A *kötelmi hagyomány* az olyan hagyományrendelés, amikor az örökhagyó az örökösét a végintézkedéssel arra kötelezi, hogy egy meghatározott kedvezményezettnek nyújtson valamilyen vagyoni szolgáltatást (pl. fizessen egy meghatározott pénzüsszeget). A kötelmi hagyomány jogi természetét illetően egy kötelmi jogi természetű követelés az örökösrel szemben, és az nem jelent közvetlen jogszerzést az örökhagyótól.

A fentiekre tekintettel a magyar jogban az örökös és a dologi hagyományos ipso iure, az örökhagyó halálának pillanatában megszerzi az örökséget, illetőleg a hagyomány tárgyát. Megjegyzendő viszont, hogy a közvetlen, ipso iure jogszerzés ellenére a magyar jogban rendszerint szükség van egy formális jogi eljárásra – a hagyatéki eljárásra – lefolytatására, a jogutódlás közhiteles igazolása céljából.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Igen. A Ptk. 7:96. §-a értelmében az örökös felel a hagyatéki tartozásokért. Az örökösnek ez a felelőssége korlátozott, az alábbiak szerint:

- Az örökös elsősorban a hagyatékhoz tartozó vagyontárgyakkal („a hagyaték tárgyaival és azok hasznáival”) felel a hagyatéki tartozásokért (*cum viribus* felelősség).

- Abban az esetben azonban, ha a követelés érvényesítésekor a hagyaték tárgyai vagy hasznai nincsenek az örökös birtokában, az örökös – az öröksége erejéig – egyéb vagyonával is felel (*pro viribus* felelősség).

Megjegyzendő, hogy – eltérően más jogrendszerektől – a magyar jogban nincs összefüggés az örökös felelőssége és a hagyatéki vagyon leltározása között. Az örökös felelősségének korlátozott mivolta a törvényből következik; az örökösnek nem kell „a felelősségét korlátozó nyilatkozatot” tennie az örökség elfogadásakor.

A Ptk. 7:94. §-a nevesíti azokat a követeléseket, amelyek hagyatéki tartozásnak minősülnek. Hagyatéki tartozások eszerint:

a) az örökhagyó illő eltemetésének költségei;

b) a hagyaték megszerzésével, biztosításával és kezelésével járó szükséges költségek (a továbbiakban: hagyatéki költségek), valamint a hagyatéki eljárás költségei;

c) az örökhatyó tartozásai;

d) a kötelezésen alapuló kötelezettségek;

e) a hagyományon és a meghagyáson alapuló kötelezettségek.

A hagyatéki tartozások felsorolt öt csoportja között hierarchikus rangsor áll fenn (Ptk. 7:95. §). A sorrend szerint előbbi csoportba eső tartozások a kielégítés tekintetében elsőbbséget élveznek a hátrább álló csoportba sorolt tartozásokkal szemben. Abban az esetben, ha ugyanazon csoporton belül nincs lehetőség valamennyi tartozás teljes kielégítésére, akkor e csoporton belül arányos kielégítésre kerül sor (a követelések egymáshoz viszonyított arányában).

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Amennyiben a hagyaték ingatlan is tartalmaz, a közjegyző hivatalból intézkedik a jogerős hagyatékátadó végzésnek az illetékes ingatlan-nyilvántartást vezető hatósághoz történő megküldéséről (lásd 6. pont) az ingatlan érintő változások bejegyzése céljából.

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (Inyvtv.) 29. §-a alapján az ingatlan-nyilvántartásba jogok bejegyzésének és tények feljegyzésének főszabály szerint olyan közokirat, teljes bizonyító erejű magánokirat vagy ezeknek a közjegyző által hitelesített másolata alapján van helye, amely a bejegyzés tárgyát képező jog vagy tény keletkezését, módosulását, illetve megszűnését igazolja, továbbá tartalmazza a bejegyzést, feljegyzést megengedő nyilatkozatot az ingatlan-nyilvántartásban bejegyzett, vagy közbeni szerzőként bejegyezhető jogosult részéről (bejegyzési engedély, amelyet a jogosult külön, a bejegyzés alapjául szolgáló okirattal azonos alakissággal rendelkező okiratban is megadhatja).

Az Inyvtv. 32. §-a határozza meg, hogy egy okiratnak - ahhoz, hogy az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés alapjául szolgálhasson – mit kell tartalmaznia:

a) az ügyfél természetes személyazonosító adatait, lakcímét és személyi azonosítóját,

b) a statisztikai számmal rendelkező szervezet megnevezését, statisztikai azonosítóját, székhelyét, a bírósági, illetőleg cégbírósági bejegyzésének számát, egyházi jogi személy esetében nyilvántartási számát,

c) az érintett ingatlan pontos megjelölését (település neve, helyrajzi szám) és a bejegyzéssel érintett tulajdoni hányadot,

d) a jog vagy tény pontos megjelölését,

e) a jogváltozás jogcímét,

f) az érdekelt megállapodását, a bejegyzett jogosult bejegyzést engedő - feltétlen és visszavonhatatlan - nyilatkozatát,

g) a szerződő felek állampolgárságra vonatkozó nyilatkozatát.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A hagyatéki gondnok (vagyonkezelő) intézményét a magyar jogrendszer nem ismeri.

Mindazonáltal az eljáró közjegyző meghatározott esetekben ügygondnokot rendelhet ki a hagyatékhoz tartozó egyes vagyontárgyak kezelésével kapcsolatos feladatok ellátására. Ezen esetek az alábbiak:

aa) társasági tagsági jogok gyakorlására kirendelt ügygondnok (Hetv. 32. § (2) bek.)

Amennyiben a hagyatéki vagyonhoz gazdasági társaságban (vagy szövetkezetben) fennálló üzletrész/részesedés is tartozik, akkor a közjegyző az üzletrészből/részesedésből eredő jogok átmeneti gyakorlására ügygondnokot rendelhet ki. Az ilyen ügygondnok kirendelése a társaság (szövetkezet) kérelmére, vagy az annak működésében érintett valamely személy (szervezet) kérelmére történik.

ab) behajtási ügygondnok (Hetv. 32. § (3) bek.)

Amennyiben a hagyatéki vagyonhoz követelés is tartozik, a közjegyző ennek behajtására rendelhet ügygondnokot, az öröklésben érdekelt valamelyikének kérelmére. Az ilyen ügygondnok feladata a hagyatékhoz tartozó követelés érvényesítése iránti jogi lépések megtétele.

Nem kerül kirendelésre (egyik fenti esetben sem) ügygondnok, amennyiben a fent említett cselekményeket *végrendeleti végrehajtó* végzi el.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Magyarországon az örökléssel összefüggő jogkérdések tisztázására egy formális jogi eljárás – a hagyatéki eljárás – kerül intézményesítésre, amelyet a közjegyző folytat le, aki ennek során bírói feladatokat lát el (ld. 6. pont).

A közjegyző hivatalból tájékozódik aziránt, hogy a Végrendeletek Országos Nyilvántartásában (VONY) szerepel-e bejegyzés az örökhatyó végintézkedésre nézve; illetőleg hivatalból intézkedik az örökhatyó végintézkedésének beszerzése iránt, amennyiben arra vonatkozó adat áll rendelkezésre, hogy végintézkedés maradt.

Ennek megfelelően a magyar jogban végső soron a hagyatéki eljárást lefolytató *közjegyző feladata és felelőssége, hogy a végintézkedésnek érvényt szerezzen.*

Mindazonáltal a magyar jog is lehetővé teszi, hogy az örökhatyó a végintézkedésben végrendeleti végrehajtót nevezzen. Hangsúlyozandó azonban, hogy a végrendeleti végrehajtó nevezése nem helyettesíti a hagyatéki eljárás lefolytatását; a végrendeleti végrehajtó nem „veheti át” a közjegyző feladatkörét.

A végrendeleti végrehajtó jogaira és kötelezettségeire a végintézkedés rendelkezései irányadóak. Ha a végintézkedés e tekintetben nem tartalmaz rendelkezéseket, a végrendeleti végrehajtó jogai és kötelezettségei az alábbiak (Hetv. 99. §):

- segítse az eljáró hatóságokat a hagyatéki vagyon leltározásában;

- szükség esetén – a hagyatéki vagyon megóvása érdekében – biztosítási intézkedések megtételét indítványozza;

- ellássa a hagyatéki vagyon kezelését. E vagyonkezelési jogkörében a végrendeleti végrehajtó joga és kötelezettsége, hogy

- követelje az örökösöktől illetve a hagyományostól a végintézkedés rendelkezéseinek foganatosítását

- kielégítse a hagyatéki hitelezőket (saját nevében, de a hagyaték terhére eljárva);

- átmenetileg gyakorolja a hagyatékhoz tartozó gazdasági társaságban (szövetkezetben) fennálló üzletrészből (részesedésből) eredő tagsági jogokat;

- a hagyatékhoz tartozó követeléseket érvényesítse (saját nevében, de a hagyaték javára eljárva);

A végrendeleti végrehajtó vagyonkezelői joga mindazonáltal korlátozott: a hagyatéki vagyontárgy vonatkozásában kötelezettségeket nem vállalhat, illetve vagyontárgyat nem idegeníthet el, kivéve ha e cselekményeihez az öröklésben érdekelt mindegyike hozzájárult; úgyszintén nem rendelkezhet a hagyaték terhére ingyenesen.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A közjegyző által kirendelhető ügygondnok, illetőleg a végrendeleti végrehajtó jogaira és kötelezettségeire nézve ld. a 10-11. pontokat.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Amint arra utaltunk (ld. 6. pont) Magyarországon a közjegyző folytat le ún. hagyatéki eljárást. Ezen eljárás eredményeként egy formális határozat – ún. *hagyatékátadó végzés* – kerül meghozatalra. Ebben a végzésben a közjegyző jogi értelemben átadja a hagyatéki vagyontárgyakat az egyes örökösöknek.

Megjegyzendő mindazonáltal, hogy az örökös tulajdonszerzése nem a hagyatékátadó végzés erejénél fogva következik be. A magyar jog ui. – amint már utaltunk rá – az *ipso iure öröklés* elvét követi, tehát az örökség már az örökhatyó halálának pillanatában átszáll az örökösökre. E tekintetben a hagyatékátadó végzésnek *deklaratív* hatálya van.

A közjegyző hagyatékátadó végzése – miután az jogerőre emelkedett – *legitimációs funkcióval* bír: kívülállók felé közhitelesen igazolja az abban feltüntetett személyek örökös (illetőleg hagyományos) jogállását mindaddig, amíg bíróság egy esetleges perben eltérően nem határoz.

Utolsó frissítés: 15/02/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.